

MOTÝL

TINA VAN DER HOLLAND

AKO
HADÍ JED

TINA VAN DER HOLLAND
AKO HADÍ JED

TINA VAN DER HOLLAND
AKO HADÍ JED

VYDAVATEĽSTVO MOTÝĽ

Copyright © Tina Van der Holland 2011
Design © Motýľ design 2011
Cover photo © VladGavriloff/Fotky&Foto
Slovak edition © Vydavateľstvo Motýľ 2011

ISBN: 978-80-89482-33-7

*Ďakujem odborníkom (v abecednom poradí) –
Ing. Bartolomejovi Kassaimu, projektantovi energetických
systémov, Mgr. H.M., PhD., z oblasti dejín stredoveku,
ktorý chce skromne zostať v anonymite, a MUDr. Radimovi
Uzlovi, CSc., vysokoškolskému pedagógovi a riaditeľovi českej
Společnosti pro plánování rodiny a sexuální výchovu –
za odborné pripomienky, ktorými pomohli skvalitniť moje dielo.*

SKUTOČNÉ HISTORICKÉ POSTAVY, KTORÉ SA V DIELE SPOMÍNajú:

4. storočie pred Kr.: Aristoteles

1. storočie pred Kr. – 1. storočie: Ovídius

7. – 8. storočie: Džamíl a Al-Ahvas Al-Ansar, *arabskí básnici*

10. – 11. storočie: Abu Al-Quasim Al-Zahrawí, *zvaný aj Abucalsis, autor medicínskeho kánonu Al-Tasríf*

12. storočie: Eleanor Akvitánska, Hildegarda z Bingenu

12. – 13. storočie: Al-Jazáří, *arabský technik-vynálezca*

13. storočie: Ondrej II., *uhorský kráľ*; Gertrúda Meranská, *jeho prvá manželka*; Berthold, *Gertrúdin brat, arcibiskup v Kalocsi*; Jolana de Courtenay, *druhá manželka Ondreja II.*; Peter de Courtenay, *Jolanin otec, vládca Latinského cisárstva*; Pápež Inocent III.; Raymond VI., *gróf z Toulouse*; Armand zo Cîteaux, *veliteľ križiakov vo výprave proti Albigénom*; Bernon de Brabant, *tiež jeden veliteľ zo spomínanej výpravy*; Simon de Montfort, *vládca Toulouse po zvrhnutí Raymonda VI.*; Muhammad I. Nasrid, *vládca arabského panstva na Iberskom polostrove*

Úvod

Na krajinu sa spúšťal sivý súmrak a drobný anglický dážď. Zdvihol sa vietor, chytil do hrste pár kvapiek a vhodil ich na podobločnicu otvoreného Lisinho okna.

Lisa sa striasla od chladu a zložila z rúk učebnicu. Termín jej skúšky z pôrodnictva sa nebezpečne blížil a hoci už mala za sebou povinnú prax v nemocnici a stihla preštudovať tri odporúčané publikácie z gynekológie, touto poslednou prekážkou sa prehryzávala akosi ťažko. Hlava jej kládla odpor, najmä keď ju ani Selim, nádejný budúci chirurg, pri štúdiu nepodporil. Urobila chybu, že zároveň pozvala aj Jacka, lebo tí dvaja si sadli – Selim sa ním vďačne nechával odtrhávať od štúdia a stále čosi spolu vymýšľali.

Zavrela okno a vyšla z domu. Pevnejšie si pritiahla k telu hrubú páperovú vetrovku, ktorú si kúpila na Aljaške, keď sa zoznámila s Jackom. Vyznal sa, takú si pokojne mohli obliecť aj jeho príbuzní či lovci veľrýb v najtuhších zimách.

Prikročila k šachte a zakričala do nej: „Jack, poďte už hore, čoskoro bude tma!“

Po chvíli sa k nej doniesla hĺbkou pritlmená odpoveď: „Zlez k nám.“

Prečo je taký úsečný? Čo tam našli? Tie priestory odkryli archeológovia iba pred týždňom. Premohla ju zvedavosť, tak ne dbala na drkotajúce zuby a pomaly sa zosúvala rebríkom nadol. O chvíľu ich uvidela vo svetle bateriek na samom konci chodby, vykladanej kameňom.

„Pozri,“ ukázal Selim na akési potrubie pri stene, „mali tu kúrenie.“

Žartuješ? V trinástom storočí? chcelo sa jej zvolať, ale keď zbadala vážne výrazy tých dvoch, zahryzla si do jazyka. Radšej to dajú zajtra preskúmať odborníkovi.

„Ale to ešte nie je všetko,“ ozval sa Jack a už ju ťahal do ďalšej miestnosti, ktorá vyzerala najskôr ako krypta. S hrôzou si všimla, že sa im počas dňa podarilo odsunúť ťažký kamenný poklop jedného masívneho sarkofágu, do ktorého bol vytesaný reliéf ženy s dlhými zapletenými vlasmi.

Nazrela dovnútra a uvidela tam kostru, ktorej ležal na hrudnom koši hrubý náhrdelník. Opatrne sa nahla a jedným prstom zotrela na kúsku prach.

„Je zlatý,“ otočila sa k nim prekvapene.

„Veľmi pravdepodobne. Ako tá vecička, čo jej spadla do lona,“ povedal Jack a šikovne sa vo svetle baterky zohol ku spráchniveným zvyškom sukne. Vzápätí už držal vo dvoch prstoch malý špirálovitý predmet a skôr, než ho stihla zastaviť, neodborne ho očistil.

„Fíha,“ vydýchol, „v zlatom drôte je vsadená ešte aj perla. Toto si môžeš dať na retiazku ako prívesok.“

Lisa sa pousmiala. Mohla by. Vec sa našla na jej majetku. Ale iba laik mohol navrhnúť, aby si ako šperk zavesila na krk niečo, čo aj podľa miesta nálezu tak veľmi pripomínalo vnútroma-ternicové teliesko.

I. Rok 1215. Horúca pôda

Gertrúdu pred dvoma rokmi zavraždili, pôda sa stávala prihorúcou a Eliz bolo stále zima.

Kráčal prázdnu chodbou kráľovského sídla, sochy významných predstaviteľov Arpádovského rodu vrhali pod jeho nohy tmavé tieň, predlžujúce sa v hustnúcom súmraku. Sluhovia už zapálili v svietnikoch na stenách lojové sviečky. Ich svit súperil s poslednými zábleskami slnka a vietor, ktorý sa predral cez malé okná pod stropom, rozhojďoval ich plameň.

„Gertrúda Meranská,“ spomenul si na zavraždenú kráľovnú, ktorej vďačilo toto obydlie uhorských panovníkov v Stoličnom Belehrade za každý kúsok luxusu, zjemňujúceho hrubý charakter pôvodnej pevnosti. Nebyť jej, ešte stále by tu čadili lúče omotané dechtovými handrami, pripnuté do hrubých držiakov. Pamätal si ten ponurý dojem, akým priestory voľakedy pôsobili, a úľak svojej manželky, keď prvýkrát spoločne vkročili do kráľovského domu. Bolo to pred desiatimi rokmi, v deň korunovácie, keď sa Gertrúda stala kráľovnou a jej manžel Ondrej II. uhorským kráľom.

Nenechala to dlho tak, povolala z cudziny umelcov, remeselníkov a mnohých príbuzných z Meránie, ktorá síce zahŕňala Istriu, časti Chorvátska a Dalmácie, ale moc v nej patrila nemeckému rodu Andechsovcov, z ktorého pochádzala aj sama. Či toľké novoty, či toľko cudzincov na dvore – ťažko povedať, čo sa jej stalo osudným. Domáca šľachta, ktorá sa cítila panovníkom odstrkovaná, využila neprítomnosť kráľa,

ktorý zasa raz viedol ťaženie v Haliči, a počas poľovačky ju surovo rozsekala.

Tiene sa občas pohli, skrčili a narovnali ako tiché šelmy uväznené v kameni, ale pripravené na skok. „Dedia vlastnosti svojich predobrazov,“ pomyslel si stiesnene pri pohľade na kruté črty vytesané v tvárach a pridol do kroku. Kráľovná Jolana ho očakáva.

*

„Pri kročte bližšie, pán de Brieux,“ oslovila ho kráľovná vlúdne. Čo to, čo to? Čo sa skrýva za jej milotou, zvažoval de Brieux. Od sobáša s Ondrejom uplynul len mesiac, ale už aj jej musí byť známe, že za svoje postavenie na dvore vďačí Gertrúde a jej bratovi Bertholdovi, s ktorým voľakedy prišiel do Uhorska a ktorý je stále arcibiskupom v Kalocsi.

„Madame,“ pristúpil zdvorilo ku schodu, na ktorom stálo jej kreslo.

Jolana de Courtenay odložila z rúk vyšívanie, podala ho dvornej dáme a zahľadela sa naňho. V jej pohľade sa zračila tichá odovzdanosť, úsmev a pokora. Ak aj mal nejaké obavy z tohto stretnutia, teraz sa pominuli. Toto nie je Gertrúda, pomyslel si v duchu a dodal sám pre seba – aspoň tu medzi tými vzpurnými vazalmi vydrží dlhšie.

„Donieslo sa mi, aký ste oddaný veciam cirkvi,“ začala a ním myklo. Žeby? Akiste naráža na jeho priateľstvo s arcibiskupom, ktoré je však čisto svetského charakteru, už od čias, keď sa zoznámili počas štúdií slobodných umení na univerzite v Paríži. Bertholdovou vášňou sa stala teológia, on však dal prednosť praktickejším vedám – aritmetike a geometrii.

„Ako viete, stavebné práce na bazilike v Arade sa vlečú už neúmerne dlho,“ pokračovala Jolana.

Vedel o tom, lebo to boli práve jeho vedomosti zo staviteľstva, kvôli ktorým ho Gertrúda zdržala pri dvore. Za posledné roky nadobudol aj post akéhosi hlavného staviteľa, ktorý mu síce kráľ nikdy oficiálne neudelil, ale zato Gertrúidine rozmary spôsobili, že mal desať rokov práce vyše hlavy. Teda, až na tie posledné dva, odkedy leží pod zemou.

„Počul som o tom, madame,“ povedal opatrne.

„Staviteľ má problém s oblúkom nad čelnou loďou, pokiaľ som dobre informovaná,“ pokračovala kráľovná a bolo na nej vidieť, že so stavom vecí nesúhlasí. Nečudo, pomyslel si de Brieux, iste videla pokračujúce práce na katedrále Notre-Dame v Paríži. Klenuté a odvážne oblúky nad hlavným portálom videl aj on, ešte ako študent.

Lenže Gertrúidine rozmary tak ďaleko nešli, za také stavebné práce by si nerád prišil zodpovednosť!

„Guillame de Brieux,“ vstala kráľovná, keď zbadala na jeho tvári obavy a pokynula dvornej dáme, ktorá jej vzápätí podala pergamen s kráľovskou pečaťou. Rozvinula ho a predčítala: „My, kráľovná uhorská, vás týmto poverujeme, aby ste vlastnými silami alebo prostredníctvom dobrého architekta zabezpečili dokončenie stavby v Arade k sláve Božej a k radosti nášho srdca.“

*

Panoš mu pomohol vysadnúť na koňa a on v zadumaní pomaly prešiel bránou. Vlastnými silami takú stavbu nezvládne. A dobrý architekt? Vedel len o francúzskych a tí boli dosť zaprázdnení katedrálami v Paríži a v Bourges, kde začal pred dvadsiatimi rokmi stavať tamojší arcibiskup. Bude sa musieť poobzerať po ďalších, a to znamenalo cesty po Európe.

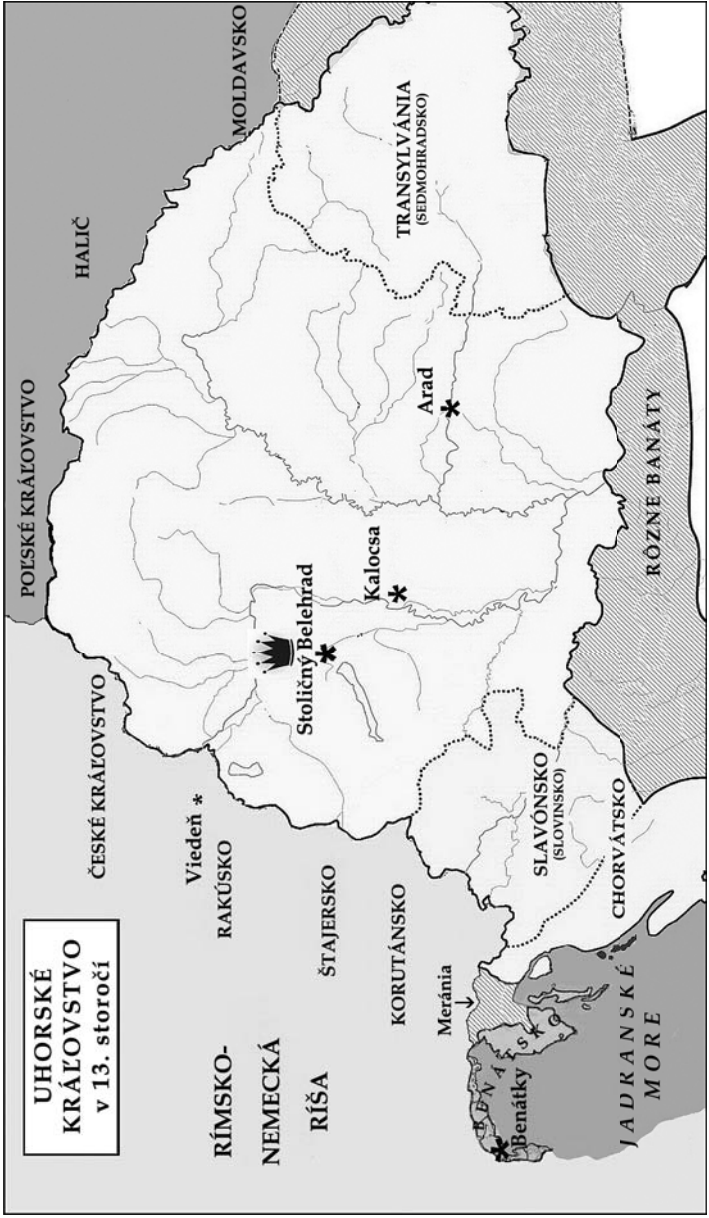
Čo na to povie Eliz? Do Aradu môže zájsť aj sám, aby si obzrel stavbu na vlastné oči a posúdil jej stav. Môže svoju tehotnú

manželku ušetriť tejto jednej cesty, ale od cestovania po Európe nemôže ani nechce. Nenechá ju tu samu, v tejto málo osvietenej krajine, keď je na ceste jeho túžobne očakávaný syn, dedič léna a mena. Štrnásťročná dcérka Alison, ktorá dozrela v matkinom tele pod slnkom Toulouse, bola zdravá ako ryba, ale dve ďalšie deti sa narodili predčasne, a mŕtve. Vraj na následky dlhého a ťažkého pôrodu, bránili sa uhorské babice, keď ich chcel dať zbičovať.

„To je všetko tým odporným podnebí,“ plakávala Eliz, ktorej bolo v Uhorsku stále zima. Veril jej, veď vyrástli spolu v toulouskom grófstve. Aj keď bolo ich manželstvo dohodnuté už za čias jej detstva, splnilo jeho očakávania. Šľachtická dcérka Heloise, ktorú každý volal Eliz, bola tolerantná, jeho občasné vzplanutia si okato nevšímala a aj on sa snažil, aby sa o nich dozvedela čo najmenej. Dom a sluhov viedla dobre, nebolo jej čo vytknúť. Iba toho syna, toho mu nedala... Nie, nie, aj keď sa bude hnevať a prskať, vezme ju so sebou a postará sa, aby bol pri pôrode schopný felčiar.

Napokon, keď dlhšie nad tým premýšľal, toto poverenie mu spadlo do lona ako dar z neba. Potláčaná averzia uhorských veľmožov voči cudzincom sa síce po Jolaninom príchode stlmila, lebo ona si žiadnu kliku neprivedla, ale on ju aj tak cítil, len tak v nich tlela, pripravená vyšľahnúť pri prvej neprítomnosti kráľa. A ten sa doma veru dlho neohreje, nepokoje v Haliči trvajú neustále a pápež mu nedávno tiež poslal list, že uvažuje o ďalšej križiackej výprave. Tú si Ondrej, ten bojovník a dobrodruh, určite nenechá ujsť. „Aspoň budem mať dôvod, aby som sa jej nezúčastnil,“ usmial sa Guillaume de Brioux popod fúzy, „veď budem pracovať na kráľovninej úlohe k sláve Božej doma alebo inde.“

**UHORSKÉ
KRÁLOVSTVO
v 13. století**

POĽSKÉ KRÁLOVSTVO

HALIČ

MOLDAVSKO

TRANSYLVÁNIA
(SEDMOHRADSKO)

Arad *

RÓZNE BANÁTY

Kalocsa *

Stoličný Belehrad *

ČESKÉ KRÁLOVSTVO

Viedeň *

RAKÚSKO

RÍMSKO-
NEMECKÁ
RÍŠA

ŠTAJERSKO

KORUTÁNSKO

Meránia

SLAVÓNSKO
(SLOVINSKO)

CHORVÁTSKO

Benátky *

JADRIANSKÉ
MORÉ

II. Výstraha

Guillame de Brieux sústredene diktoval list pre benátskeho dóžu pisárovi a zámerne si nevšimal manželku, ktorá poskakovala okolo.

Pani Eliz bola rozčúlená. Prečo sa s ňou neporozpráva, prečo robí také tajnosti? Čierne vlasy sa jej pri každom poskoku uvoľňovali spod hodvábneho závoja, ktorý mala bohato nariasený okolo hlavy a krku, ani sa nenamáhala skryť ich nazad. Ťažké sukne z drahého, zlatom vyšívaného brokátu šumeli, tmavé oči sa blýskali zvedavosťou a teraz, keď urobil pauzu, vzbĺkli a otvorila ústa.

Cítil, že mu chce skočiť do reči, tak rýchlo pokračoval: „...a preto sa vo veci Jej Veličenstva obraciam na Vás v Jej mene s úctivou prosbou o stretnutie s Vaším dvorným architektom.“

Manželkine ústa zaklapli tvrdo ako nazlostenej kačke zobák. Ani on už však nemal do listu čo dodať, tak sa sklonil, aby ho podpísal.

Konečne, potešila sa pani Eliz, už sa jej podarí upútať jeho pozornosť. „Kedy sa chystáte do toho Aradu?“ Predsa len, ako pani domu to musela vedieť. Kvôli domácnosti, kvôli posilneniu strážnej služby a kvôli... no, možno bude treba dať niekoľkým slúžkam voľno, opatrnosti nikdy nie je nazvyš.

„Už som dal príkazy, na zajtra ráno mi vychystajú koňa a batožinu,“ odvetil a keď zazrel v jej očiach zvláštny záblesk, zmierlivo doložil: „Nebojte sa, drahá, Jacques ma bude sprevádzať.“

No veď práve, Jacques de Bournay, rodák a večný sluha, už dvanásť rokov čakajúci od svojho pána na kúsok zeme za svoje služby. Keď sa nedočkal ozajstnej zeme, vkradol sa na inú pánovu roličku, ach! Oči sa jej znovu rozšírili, tentoraz sklamaním. Takže netreba nijaké zvláštne opatrenia, nebude dôvod.

Znechutene si premerala svojho muža. „A mňa prečo nevezmete so sebou?“ Toľko dní bez riadneho chlapa – mala tým na mysli Jacquesa.

„Mám tam prácu, nebudem mať na vás čas. Vy sa, drahá, akiste radšej zabavíte doma.“

Aký je len stále do seba zahľadený, iba jeho práca, povinnosť na dvore a kariéra! Prípadne milenky... A starne. Vždy bol štíhly, svetlovlasý, ale teraz je už priam priesvitný a vlasy hrajú viac predčasným striebrom ako bývalou plavou. Vďakabohu za tú jeho márnomyseľnosť, len vďaka nej verí, že toto dieťa je jeho. Dobře by to vyzeralo, keby bola odkázaná len na jeho mužné sily, ktoré sa z roka na rok scvrkávajú... Zachichotala sa.

Zbadal jej úsmev: „Smiem vedieť, čo vás tak rozveselilo?“

„Každú chvíľu majú dôjsť tapisérie z Flámska,“ spamätala sa duchaprítomne.

„Aha, ďalší módný výstrelok. Neodoláte, aby ste nemali každý,“ mávol rukou.

„Vešajú sa na steny! Aby zútulnili a zahriali príbytok!“ napa-prčila sa. Nielen že vyzerá ako stavec, ešte je aj staromódny do špiku kostí. Uch! dupla nôžkou, aby podčiarkla svoju pravdu.

„Nemusíte ich rozvešať v tomto dome.“

Prečo nie? Tak načo ich objednávala?

„Zvážte to. Keď sa vrátim z Aradu, pôjdeme všetci na dlhšiu dobu do Benátok. Môžete ich rozvešať až tam.“

„Konečne návrat do civilizácie!“ usmiala sa naňho koketne a zošpúlila pery k bozku. Čo tam po útrapách cesty a sťahovania, nič nie je príliš veľká cena za únik z týchto nepriateľských a močaristých končín.

Nehnevala sa a neprskala, naopak. Zohol sa k nej, polichotený jej priazňou, keď sa náhle znovu odtiahla: „Písali ste dóžovi aj iný list?“

„Áno, už včera, ohľadne vhodného domu pre nás,“ vyhrkol, lebo s tým sa jej pôvodne chcel zdôveriť až neskôr. Aj s tým, že v ňom prosil dóžu o služby jeho súkromného židovského lekára. Tentoraz chce zdravého syna!

Na dvore sa zrazu strhol akýsi ruch. „Cestu!“ vykrikoval cudzí mužský hlas. Zvedavo prikročili k oknu a pozreli nadol. Povož ťahaný dvoma koňmi si razil cestu pomedzi zvedavé služobníctvo a pobiehajúce sliepky.

„Ó! Moje tapisérie!“ zvolala pani Eliz a vrtko vybehla z miestnosti.

*

Sotva bola za dverami, okolo pása sa jej ovinuli dve silné paže. „Kam tak bežíte?“ dychčal jej zozadu na krk Jacques de Bournay.

„Pusťte ma! Okamžite,“ chripela pološeptom. „Zasa ste načúvali za dverami?“

Posunul si ruky vyššie a pevne ju zozadu uchoпил za prsia. „Patrí sa mi vedieť, kedy môžem byť naporúdzi,“ špičkou nosa jej nadvihol závoj omotaný okolo krku a hladno po ňom prešiel jazykom.

Och, cítila, ako jej vlna vzrušenia z jeho hrubých dotykov stúpa od špičiek nôh nahor. Nebezpečné, mužovi priam za chrbtom, ale o to viac dráždivé! Všimol si, ako sa slastne zachvela a potiahol ju do otvorenej komnaty, kde boli na policiach uskladnené vzácne koreniny v dózach a v plátenných vreckách.

Pribuchol dvere a vysadil ju na jeden poloprázdny stolík. Zhodila uvoľnený závoj a dychtivo dvíhala ťažké sukne – tapiérie chvíľu počkajú.

*

Na dvore medzitým zložili baly z voza. Držali ich traja statní sluhovia na pleciach a bezradne sa s nimi obzerali. Ťažké a veľké sú, kam ich čo najskôr zložiť?

„Odneste ich do komnaty milostivej panej,“ zakričal im Guillaume de Brieux zhora. Kam sa len Eliz podela? Veď vybehla už pred hodnou chvíľou. Vyšiel na chodbu a pustil sa smerom k jej izbám. Keď míňal jedny dvere, zazdalo sa mu, že za nimi čosi čudne šuchoce. Chcel ich otvoriť, ale nedali sa.

Z opačnej strany sa do nich celou váhou zapieral Jacques.

De Brieux pokrčil plecami – myši, všade je ich tu plno. Ponorený do úvah o svojej nadchádzajúcej ceste došiel pomaly do manželkinej prednej komnaty, kde už sluhovia s úľavou zložili na zem tri veľké baly.

Vzápätí začul za sebou klepotanie Eliziných topánok. Pribehla k nemu celá zadychčaná, voňajúca korením.

„Odkiaľ to idete?“ spýtal sa, nosom skúmajúc jej vôňu. Áno, voňala nejakým exotickým korením, rozoznal drvené klinčeky, ale aj niečo iné, čo ho zmiatlo. Bola to taká povedomá vôňa potu a ženského pižma, ako k nej teraz prišla?

„Triedila som trochu korenie,“ odpovedala a zľahka zrúmenela.

„S kým?“ zahrnel.

Zľakla sa, začala si rozpačito upravovať záhyby na zriase-
nom závoji.

Veru, aj ten má akosi nakrivo.

„S pomocnicou z kuchyne,“ pozrela mu vzdorovito do očí a rýchlo sa obrátila k sluhom: „Nože tie tapiérie rozložte, môžete

sem na dlážku. Už sa neviem dočkať, že ich konečne uvidím,“ obrátila sa s úsmevom k manželovi, aby ho priviedla na iné myšlienky.

Sluhovia pomaly rozkladali rolky. Už boli temer v polovici, keď sa jeden z nich zastavil. „Niečo tam je,“ povedal opatrne.

„Čo by tam malo byť,“ pani Eliz znovu netrpezlivo dupla nohou. „Pokračuj!“ Už chcela ten lovecký výjav vidieť celý. Tá tapiséria bola asi najkrajšia zo všetkých, len tak hýrila farbami jesenného lesa.

Sluha roloval a do výjavu sa začali miešať krvavé škvrny.

Spracovali ju až tak realisticky? To nemuseli, zvrážtila tvár s nevôľou.

Vzápätí skríkla a zosunula sa Guillamovi k nohám. Na rozvinutej tapisérii ležal mŕtvy zajac s rozrezaným bruchom a vyliate črevá mu viseli na paroží jeleňa votkaného do vzoru.

III. Jacquesov plán

Pán de Brioux vydával príkazy služobníctvu ako naložiť s kravou tapisériou a jeho manželka sa zatiaľ pomaly, za pomoci komornej a vonnej soli, spamätávala z otrasu. Na jej výkrik pribehol do siene Jacques de Bournay s rukou na meči, pripravený zaútočiť na nepriateľa, a aj Alison, krehká dcérka manželov.

Pani Eliz pri pohľade na dcérku pookriala, ale predsa ju k sebe pritiahla s určitou dávkou nevôle. Má už štrnásť rokov a priťahuje pohľady dospelých mužov. Keď sa takto bude aj naďalej rozvíjať do svojej zvláštnej, jemnej krásy, čochvíľa ju celkom zatieni. Nikdy sa neprestávala čudovať, ako mohlo z jej lona vzísť dieťa také nepodobné jej tmavšej pleti a južanskej kráse predkov z Toulousu. Bola vernou, i keď oveľa krajšou kópiou svojho otca. Svetlé vlasy sa jej v bohatých kučerách vlnili nádychané okolo drobnej tváre, dlhé tmavé mihalnice zastierali oči, v ktorých sa odrážala farba Stredozemného mora na úsvite. Keby len to, bola na svoj vek dosť vysoká, rástla ako riasy v morskej vode a jej postava bola štíhla, krehká, vlnila sa priestorom priam étericky v ladných gestách.

Oči pani Eliz sa nad plecami dcéry náhle stretli s pohľadom Jacquesa, ktorý však nesmeroval k nej. Blýskala sa v ňom živočišna chuť samca na mladú laň, odhadujúca už vopred jej skryté pôvaby. Nenažranec, nestačilo mu pred chvíľou? Zachmúrila sa, a to dalo Jacquesovi podnet ovládnuť sa.

Zaostril svoj zrak na pána de Brioux a kým čakal na jeho príkazy, v hlave sa mu začínal rodiť plán. De Brioux má nepriateľov,

môžu sa zísť ako zástena... Kto povedal, že zem sa dá získať len oddanou službou? Hodil pohľadom na Eliz, ktorá z neho nespúšťala sliedivý zrak, a videl, že tok jej myšlienok sa ubera inam a že možný dosah udalosti si neuvedomila. To je dobre, ani nemusí. Tak to bude jednoduchšie.

„Jacques,“ oslovil ho Guillaume de Brieux, „ten zajac je celkom čerstvý. Zabili ho len nedávno, odhadujem, že včera.“

Jacques trpezlivo čakal, aj keď vedel, aký príkaz bude nasledovať.

„Tí uhorskí divosi! Akiste niekto od dvora, komu ležíte už dlho v žalúdku!“ zvolala pani Eliz, ktorá sa medzitým pozviechala na nohy.

Veľmi pravdepodobné, súhlasil s ňou v duchu de Brieux. „Hovorili ste niekomu o tých tapisériách?“ Už keď otázku vyriekol, uvedomil si jej zbytočnosť. Pani Eliz si určite neodpustila príležitosť pochváliť sa manželkám domácich veľmožov a teraz, akoby mu čítala myšlienky, len nemo prikývla.

De Brieux pristúpil k Jacquesovi: „Zistite, v ktorom hostinci naposledy prepriahali kone do povozu. Nemalo by to byť ďalej ako dvadsať míľ. A kto cudzí tam vtedy okrem pohoniča prespával.“

Povedal, čo chcel, ale vzápätí sa zarazil. Podišiel k Jacquesovi ešte bližšie a nadýchol sa nosom. „Aj vy ste triedili korenie?“

Tá otázka šľahla ako bič. „Nie, pane,“ odvetil Jacques a cítil, ako mu spod pazúch stiekol pot cícerkom. „Jedol som medovníky.“

Pani Eliz za mužovým chrchtom vyprskla a len tak-tak prekryla svoj chichot silným kašľom. Jacquesovi navreli lícne svaľy v úsilí udržať svoj nezúčastnený výraz.

„Aha,“ povedal de Brieux prekvapený sladkými chúťkami svojho pobočníka a po chvíli dodal: „Teda choďte. A cestou

sa zastavte v kuchyni, nech aj mne pošlú z tých koláčov. Dostal som chuť.“

Jacques zaklapol päty a rýchlo sa otočil na odchod. Už aby bol preč.

„Vráťte sa do zajtrajšieho večera. Cestu do Aradu nechcem za daných okolností príliš odkladať, vyrazíme pozajtra,“ volal za ním de Brieux.

*

Jacques, skoč sem, skoč tam, vybav to i ono... Ani po toľkých rokoch služby, ktorú zdobil honosný titul pobočníka léneho pána de Brieux, sa nedostal bližšie k naplneniu svojich ambícií. Netreba mu nijaký prázdny titul, chce konečne fliačik zeme, ktorú bude môcť nazývať svojou. De Brieux ho berie pomaly ako inventár, tomu tak chodí po rozume akurát vlastná sláva, a nie cudzí prospech, na ktorý by mal na dôvažok prispieť zo svojho.

Má z čoho rozdávať. Je druhým najväčším zemepánom Toulouse, ktorý drží bohaté severné provincie. Ich dedičom sa stane jeho syn, pravda, ak sa ho dočká. Keď mu zostanú len dcéry, zdedia štvrtinu území, ale aj to je viac, než by od neho mohol získať on, bezzemok schudobneného rodu. Keď sa to tak vezme, odvážnym šťastie praje a niekedy treba vziať opraty osudu do vlastných rúk.

Najmä, ak má pán ešte aj taký citlivý nos. Nestačí, že sa dobýjal do komory, pojal aj podozrenie, uvedomoval si Jacques. Neprijemné, takže by si musel v budúcnosti dávať väčší pozor a nedostal by sa k Elizinmu medovému súdku tak ľahko ako doteraz, a to sa mu nepáčilo už vôbec.

Ovládal viacero metód, ako priprieť niekoho k reči. Keď našiel hostinec, v ktorom sa povoz nedávno zdržal na noc, rozpoznal

na hostinskom podľa jeho červeného nosa, s kým má do činenia, a tak ho pozval na džbán najlepšieho vína. Načo používať silu, keď sa dajú informácie vymámiť aj príjemne a za párove peniaze. Polichotený hostinský rozprával jedna radosť, ba sa až chválil, že jeho podnik navštívil taký významný človek, akým bol Géza Petúr.

„Kedy to bolo?“ spýtal sa Jacques.

„Iba predvčerom, keď sa tu zastavil povoz vašej veľkomožnej,“ odvetil hostinský a Jacquesovi sa až zatajil dych od radosti. Či už to bol alebo nebol Petúr, ktorý vpašoval zajaca do tapisérií, správa to bola dobrá. Oplatí sa mu rozširovať jej súvislosť s udalosťou u Brieuxovcov a hneď sa do toho aj s vervou pustil pri ďalšom džbáne vína.

*

De Brieux ani chvíľu nepochyboval, že krvavý odkaz mu poslal Petúr.

„Kráľ mal Petúrovcov za to sprisahanie voči Gertrúde ráznejšie potrestať,“ povedala rozrušená pani Eliz.

De Brieux na to nepovedal nič, len s ňou mlčky súhlasil. Veru, tá nenávisť voči cudzincom neutícha. Iste ju rozjatriło aj menovanie, ktorým ho vyznamenala kráľovná. Najvyšší čas vytiahnuť päty z tejto krajiny. Obrátil sa k manželke: „Vrátíme sa so Jacquesom asi o desať dní, zbaľte dovtedy naše veci a pripravte všetko potrebné na cestu. Pôjdeme hneď do Benátok.“

„Môj pane,“ oslovila pani Eliz svojho muža, „zoberte so sebou viac chlapov, veď na mňa, tehotnú, snáď len počas vašej neprítomnosti nezaútočia!“

„Že nie?“ ušlo de Brieuxovi. „Neštítali sa zabiť ani kráľovnú, kým bol kráľ preč.“